

Kärkölen kunta

KÄRKÖLÄ

KÄRKÖLÄN KUNNAN

ELINKEINOSTRATEGIA

2011 - 2024

Yleistä

Kärkölän kunnan elinkeinostrategia on osa kuntastrategiaa ja sisältää tavoitteita elinkeinoelämän edellytysten turvaamiseksi Kärkölässä.

Kärkölä on olennainen osa Lahden työssäkäyntialuetta, joten elinkeinostrategiassa huomioidaan Lahden alueen kilpailukyky- ja elinkeinostrategia 2009 – 2015.

Elinkeinostrategian laadinnassa on huomioitu kunnan elinkeinojen tyypilliset piirteet ja tulevaisuudessa oletettavissa oleva kehitys.

Elinkeinostrategiaa on laadittu yhteistyössä kärköläläisten yrittäjien kanssa ja kunnanvaltuuston strategiaseminaari keväällä 2011 on ottanut kantaa elinkeinopoliittisiin tavoitteisiin.

Lahden työssäkäyntialue

Viimeisimmän pendelöinti tilaston mukaan vuonna 2009 Kärkölässä asui 1977 työllistä henkilöä, joista 1071 työskenteli Kärkölässä ja 906 muissa kunnissa. Päijät-Hämeen osuus muissa kunnissa työskentelevistä oli 491 henkilöä.

Kärkölässä puolestaan työskenteli 1777 työllistä henkilöä, joista 1071 oli kärköläläisiä ja 706 tuli muualta. Muista 460 tuli Päijät-Hämeen muista kunnista.

Edellä olevan tilaston perusteella on todettavissa, että Lahden seutu muodostaa yhtenäisen työssäkäyntialueen. Lahden ja sen ympäristökuntien jälkeen toiseksi suurin yksittäinen pendelöintialue oli pääkaupunkiseutu, jonne pendelöi 155 henkilöä. Kärkölän vuoden 2009 pendelöintikartta on ohessa.

Kärkölän elinkeinorakenne

Elinkeinorakenteesta on saatavilla tilasto vuodelta 2008. Sen mukaan suurin yksittäinen toimiala oli teollisuus, jolla oli 34 toimipaikkaa ja henkilöstöä 833.

Toiseksi suurin yksittäinen toimiala oli maa- ja metsätalous, jolla oli 160 toimipaikkaa ja henkilöstöä 156.

Seuraavina tulevat rakentaminen 54 toimipaikalla, tukku- ja vähittäiskauppa 41 toimipaikalla ja kuljetus- ja varastointi 33 toimipaikalla. Edellä mainittujen alojen palveluksessa oli rakentamisessa 109 henkilöä, tukku- ja vähittäiskaupassa 131 henkilöä ja kuljetuksessa ja varastoinnissa 119 henkilöä.

Vuosi 2008 oli jo finanssikriisin aiheuttaman taantumän aikaa ja näkyy tilastossa.

Lahden alueen kilpailukyky- ja elinkeinostrategia 2009 – 2015

Lahden alueen strategian visio on, että se on Suomen ympäristötehokkain ja yritysystävällisin alue.

Ympäristötehokkuudella tarkoitetaan, että tavarat ja palvelut tuotetaan pienemmällä energia- ja materiaalipanoksilla kuin aikaisemmin ja tuotteet tehdään nykyistä pitkäikäisemmiksi tai tehokkaammin kierrätettäviksi.

Yritysystävällisyys tarkoittaa, että kaikessa julkisessa, elinkeinoelämään vaikuttavassa toiminnassa pyritään mahdollisimman hyvin huomioimaan yritysten kasvun ja kilpailukyvyn edellytykset. Käytännössä yritysystävällisyydellä tarkoitetaan julkisen päätöksenteon joustavuutta, nopeutta ja tehokkuutta esimerkiksi kaavoitus- ja tonttipolitiikassa tai koulutuspolitiikassa ja toisaalta yrityksille suunnatun palvelutarjonnan yritysälhtöisyyttä.

Edellä mainittu alueen visio ei ole ristiriidassa Kärkölen nykyisen elinkeinostrategian taikka tulevan elinkeinostrategian tavoitteiden kanssa.

Kärkölen lähtökohdat

Väestö

Kärkölen väkiluku on tilastoituna aikana vaihdellut 4400 ja 5400 välillä lukuun ottamatta 1950-lukua, jolloin väkiluku siirtoväen vaikutuksesta nousi tilapäisesti yli 6000 asukkaaseen. Väkiluku kasvoi 1980 luvulla 5400:ään ja aleni 1990 luvulla 5000:een. Väkiluvun väheneminen on jatkunut siten, että vuoden 2010 lopussa asukkaita oli 4880. Syntyneiden enemmyys on lievästi negatiivinen ja suurin poismuutto tapahtuu ikäryhmässä 15 – 24-vuotiaat, jossa nettotappio on 50 henkeä vuodessa.

Väestön ikärakenne ja huoltosuhde ovat toistaiseksi kohtuullisella tasolla, eikä niissä oleteta tapahtuvan olennaisia muutoksia elinkeinostrategiakaudella. Huoltosuhde on 55 ja työttömyysaste on ollut yksi maakunnan alhaisimmista.

Selvänä väestöllisenä ongelmana voidaan pitää sitä, että koulutustaso on valtakunnan ja maakunnan tasoa alhaisempi. Erityisen huolestuttava on suuri koulutuksen ulkopuolelle kokonaan jääneiden peruskoulun päättäneiden joukko.

Elinkeinorakenne

Kärkölen elinkeinorakenne on teollisuuspainotteinen ja sen voisi katsoa muodostavan riskitekijän nykyisen globalisaation oloissa. Paikallinen teollisuus on kuitenkin pystynyt sopeutumaan muuttuviin markkinoihin ja jatkojalostamaan tuotantoaan siten, että perinteisen savupiipputeollisuuden riskit voidaan minimoida.

Alueen teollisuudella on hyvät edellytykset toimia ympäristötehokkuusvision tavoitteiden mukaisesti.

Maatalous on sopeutunut hyvin EU-ohjelmakausien vaatimuksiin ja muuttuvaan toimintaympäristöön.

Kauppan ja palveluiden määrässä ei ole viimeisellä vuosikymmenellä enää tapahtunut merkittäviä muutoksia tietyn erityistavarakaupan lopetettua toimintansa 1990-luvulla. Palvelu- ja matkailualalle on tullut uusia pienyrityksiä.

Kärkölen mahdollisuudet yritysten näkökulmasta

Kärkölen erityinen vahvuus yritysten näkökulmasta on logistinen sijainti ruuhka-Suomen keskellä sekä vahva teollinen perinne, joka luo mahdollisuuksia alihankinnalle, kumppanuudelle ja palvelutoiminnalle.

Lahden alueen elinkeinoprofiili on monipuolistumassa erityisesti ympäristöliiketoiminnan alalla ja se luo mahdollisuuksia myös kärköläläisille yrityksille.

Ammattitaitoisen työvoiman saaminen muodostuu vähitellen ongelmaksi, ellei alueellista koulutuspolitiikkaa pystytä räätälöimään nykyistä yrityslähtöisemmäksi.

Myös yrittäjien keskuudessa keskeisenä asiana nähdään kunnan tunnettavuuden ja vetovoimaisuuden lisääminen. Asukasmäärän kasvaminen ylläpitää peruspalveluita ja mahdollistaa yrityksille ammattitaitoisen työvoiman saamisen.

Kaavoitettua teollisuusaluetta on tällä hetkellä riittävästi uudisrakentamisen tarpeisiin ja kohtuullisen nopeasti kaavoitettavissa lisää kantatie 54:n varrelle. Nykyisten teollisuusalueiden välittömään yhteyteen ei lisärakentaminen aina onnistu tiukentuneista pohjavedensuojelumääräyksistä johtuen.

Valmiita toimitiloja on tarjolla yksityisillä yrityksillä, eikä kunnan toimenpiteitä tällä sektorilla ole tarvittu.

Elinkeinoelämän kehitysnäkymiä

Elinkeinopolitiikkaan vaikuttavat muutostrendit ovat Kärkölässä samoja kuin ne ovat Lahden alueella, Suomessa, Euroopassa ja koko maailmassa.

Teollinen murros jatkuu ja voimistuu siten, että perinteisten teollisten työpaikkojen määrä alenee edelleen. Tilalle syntyvät uudet työpaikat ovat korkean jalostusasteen työpaikkoja. Kärkölän teollisuus on jo mukana tässä muutostrendissä ja tekee hyvin vahvaa asiakas- ja markkinalähtöistä tuotantoa.

Globaalin ympäristömuutoksen merkitys liiketoiminnan lähteenä kasvaa. Tämä antaa mahdollisuuksia uusiutuvaa energiaa ja raaka-ainetta käyttävälle kärköläläiselle teollisuudelle. Puunjalostuksen ohella myös muilla teollisuuden aloilla on mahdollisuuksia ympäristöliiketoiminnassa.

Kärköläläinen liiketoiminta on ollut kansainvälistä jo vuosikymmenten ajan, eikä kiihtyvä kehitys muodosta uhkatekijää sille.

Väestön ikärakenteen muutos vaikuttaa yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin. Ikärakenteen muutos antaa uusia mahdollisuuksia ennen kaikkea palvelusektorilla. Kärkölässä tälle alueelle on mahdollista perustaa pieniä, mutta jossain määrin myös keskisuuria yrityksiä, mikäli palveluita tarjotaan myös kunnan ulkopuolelle.

Ikärakenteen muutos vaikuttaa erityisesti teollisessa toiminnassa työvoiman tarpeen kasvamiseen ja ulkomaisen työvoiman tarpeen lisääntymiseen. Tälläkin alalla paikallinen teollisuus on toiminut edelläkävijänä.

Elämäntavat ja ostokäyttäytyminen monipuolistuu ja pirstaloituu. Tämä seikkaa vaikuttaa ennen kaikkea palveluiden tuottajien sektorilla. Vaikutus voi Kärkölän kannalta olla sekä positiivinen että negatiivinen. Negatiivinen vaikutus syntyy siitä, että palveluita haetaan myös kunnan rajojen ulkopuolelta. Mahdollisuuden antaa se, että riittävän korkeatasoinen palvelutarjonta houkuttelee myös muita kuin kärköläläisiä asiakkaita.

Liikkumiseen käytettävän energian hintakehitys saattaa tulevina vuosina vaikuttaa myös ostokäyttäytymiseen. Energian hinnan muutos ei kuitenkaan vaikuta esimerkiksi nettikauppaan, jonka kustannus on periaatteessa lähes sama etäisyydestä riippumatta.

Metropolialue kehittyy voimakkaasti. Helsingin alueen aseman vahvistuminen entisestään luo myös mahdollisuuksia Kärkölälle, joka maakunnan eteläisimpänä kuntana rajoittuu metropolialueeseen.

Vetovoimaisuuden merkitys alueen kilpailukykytekijänä korostuu. Ihmisten ja työpaikkojen sijoittumisessa alueen ilmapiirillä, vetovoimalla ja viihtyisyydellä on yhä suurempi merkitys. Kärkölän vetovoimaa on pyritty lisäämään pitämällä palvelurakenne hyvänä ja kehittämällä sitä edelleen. Vapaaehtosiin palveluihin voidaan sijoittaa varoja vain rajallisesti, mutta siinäkin on onnistuttu kohtuullisesti.

Kärkölän vahvuudet ja haasteet

Vahvuudet ja haasteet voidaan tiivistää seuraavasti:

Vahvuudet

1. loistava logistinen sijainti,
2. vahva teollinen perinne ja runsaasti kumppanuusmahdollisuuksia,
3. teollisuus perustuu suurelta osin uusiutuvien luonnonvarojen käyttöön sekä
4. julkinen palvelurakenne on hyvä ja yksityinen palvelurakenne paikkakunnan koko huomioiden hyvä.

Haasteet

1. tunnettavuus ja mahdollisuuksien myyminen Kärkölän ulkopuolelle,
2. työvoiman saaminen ja koulutustaso sekä
3. suhdanneherkkä yritystoiminta

Strategian päämäärä Strategian päämääränä on yritysten ja työpaikkojen lisääntyminen Kärkölässä.

Lisääntyvät työpaikat merkitsevät myös lisääntyvää palveluiden kysyntää ja lisääntyvää asukaslukua. Hyvinvointia voidaan lisätä ainoastaan yksityisen sektorin työpaikkoja ja tuotantoa lisäämällä.

Keinot tavoitteen saavuttamiseksi

1. Kaikille kunnassa toimiville ja kuntaan tuleville yrityksille on taattava hyvä toimintaympäristö ja peruspalvelut.
2. Kunta ei rajaa mitään yritystoiminnan aluetta vastaanotettavien ulkopuolelle, mutta yritysten sijoittumisessa on kuitenkin aina otettava kantaa yhteiskunnan kokonaisuuteen sekä vaikutuksiin jo alueella oleviin yrityksiin.

3. Kunta pitää kaavoituksella ja kunnallistekniikan rakentamisella huolen siitä, että valmiita rakennuskelpoisia yritysalueita on riittävästi tarjolla.
4. Valmiita toimitiloja rakennetaan tarvittaessa erillisen päätöksen perusteella. Kaavoituksessa ja infran rakentamisessa tehdään tarvittaessa myös ns. räätälöityjä ratkaisuja.
5. Kuntaa markkinoidaan yhdessä nykyisten yritysten kanssa erilaisissa yrittäjätapahtumissa hyvänä paikkana sijoittua ja hankkia kumppanuuksia.
6. Yritysvaikutusten arviointia käytetään osana kunnallista päätöksentekoa.
7. Kunta käynnistää erityistoimenpiteitä koulutustason nostamiseksi työvoiman saatavuuden turvaamiseksi.
8. Kunnan palvelutaso pidetään hyvänä, jotta yritysten työntekijöillä on mahdollisuus asua Kärkölässä.
9. Kunta vaikuttaa omalta osaltaan valtion aluehallintoviranomaisiin siten, että kannattavan yritystoiminnan edellytyksille ei lainsäädännöllä taikka muulla normistolla aseteta tarpeettomia esteitä.
10. Uusien yritysten perustamisneuvonta hoidetaan Lahden Uusyrityskeskukseen toimesta, jonka jäsenenä Kärkölen kunta on.
11. Kunta ja yrittäjät toimivat säännöllisesti yhteistyössä ja tiedottavat toisilleen elinkeinoelämän kannalta merkityksellisistä asioista.

Mittarit

Elinkeinostrategian mittareina käytetään perustettujen yritysten nettomuutosta, työpaikkojen muutosta, työpaikkojen määrää ja kuntaan Kärkölen ulkopuolelta tulleiden yrityskontaktien määrää.

Yhteenveto

Kärkölen elinkeinostrategia perustuu olemassa olevan yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaamiseen ja uusien yritysten tavoittamiseen ja vastaanottamiseen.

Kunta turvaa yritystoiminnan edellytyksiä nopeilla ja joustavilla kaavoitusratkaisuilla.

Yritystoimintaan liittyviä ongelmia ratkotaan yhteistoiminnassa yritysten kanssa.

Kunta panostaa peruspalvelujen tuottamiseen niin, että ne tukevat yritysten työvoiman saantia ja viihtyvyyttä.